

SOU 2019:23, Styrkraft i funktionshinderspolitiken

Remissvar Parasport Sverige

S2019/02213/FST

Parasport Sverige tackar för möjligheten att avlämna remissvar på utredningen "Styrkraft i funktionshinderpolitiken".

Parasport Sverige har under de senaste åren tagit ett stort ansvar i att finna lösningar på de utmaningar som samhället gemensamt har för att nå de mål som stadgas i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och de följande målen för svensk funktionshinderpolitik om att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i ett samhälle med mångfald som grund.

Utifrån detta ansvar har Parasport Sverige initierat och driver en lång rad projekt som syftar till att öka kunskapen om *hur fler personer med funktionsnedsättning ska finna vägen till fysisk aktivitet och idrott i en social gemenskap*. Vi gör detta med fysisk aktivitet och idrott, till största delen utförd i ideella föreningar som grund, men har ett mycket bredare perspektiv. Vi ser att vår roll är att så långt det går bidra till att fler personer med funktionsnedsättning bygger upp sin fysik, sin självkänsla och med det i större utsträckning deltar i utbildning, arbetsmarknaden och samhällslivet.

Det är utifrån denna plattform vi har läst utredningen och ger förslag till förädling av utredningens bedömningar och förslag.

Stockholm 2019-11-29

Johan Strid
Generalsekreterare

Gällande styrning och uppföljning av funktionshinderperspektivet i idrottspolitiken

Utredningen pekar ut att för att reformtakten inom funktionshinderpolitiken ska öka behöver prioriteringar göras. Parasport Sverige välkomnar att fritid och idrott är en fråga "av särskild vikt" och därför prioriteras i styrning och uppföljning av den nya funktionshinderpolitiken. Vi ser att idrottsrörelsen spelar en viktig del i detta och diskuterar hur detta kan ske i det följande.

Utredningen gör bedömningen "...att RF arbetar strategiskt och målinriktat för att skapa likvärdiga förutsättningar för personer med funktionsnedsättning när det gäller att delta i ett aktivt idrottsutövande."¹

Parasport Sverige menar att det finns anledning att diskutera det påståendet.

Vi tar utgångspunkt i utredningens referens till den moderna förvaltningsforskningen som pekar på värdet av att gå från "government" till "governance". Parasport Sverige förstår perspektivet och ser det som värdefullt i många avseenden. Det behöver dock påpekas att denna modell förutsätter att de parter som ingår i en "förhandlings- och samverkansbaserad interaktiv samhällsstyrning" måste göra det utifrån en likvärdig maktposition. Personer med funktionsnedsättningar och tillhörande organisationer är tyvärr fortsatt ofta inte i den maktpositionen. Det framkommer i till exempel idrotten där minoriteten som har en funktionsnedsättning ofta prioriteras ned eller att deras perspektiv inte alltid beaktas i utformning av policy och beslut. Därför menar Parasport Sverige att en förändring i denna riktning måste göras med största försiktighet och med ett parallellt spår i syfte att stärka funktionshinderrörelsens maktställning i förhållande till det offentliga. Det som i utredningen framförs om att involvera personer med funktionsnedsättning mer tydligt och effektivt är bra, men det föreligger en stor risk att det inte är tillräckligt. Vi ser att idrotten här kan gå före och ta fram en modell som kan användas i andra samhällsområden.

Parasport Sverige vill betona vikten av deltagande i fysisk aktivitet och idrott för personer med funktionsnedsättning. Det är visat i ett flertal studier att ohälsan inom målgrupperna är onödig och att det går att åstadkomma en förändring genom åtgärder för att göra föreningsidrotten mer tillgänglig. Samtidigt är andelen av personer med funktionsnedsättning som är i fysisk aktivitet och idrott inom idrotten lägre än i befolkningen som en helhet. Gällande barn och ungdomar 7 – 18 år är organisationsgraden bland personer med funktionsnedsättning cirka 10 – 20 % jämfört med 54 % i befolkningen som en helhet.

Det finns många hinder personer med funktionsnedsättning ställs mot inom idrotten som personer utan funktionsnedsättning inte berörs av. MUCF:s fokusrapport om unga med funktionsnedsättning nämner bland annat svårigheten för personer att ta sig till en aktivitet, att föräldrar till dessa unga inte själva kan stimulera till rörelse, eller att det saknas ledsagare eller personlig assistent för att kunna delta i idrottsaktiviteter.² I Myndigheten för delaktighets enkätundersökning anges liknande svar, där tre fjärdedelar av de svarande angav att de skulle vilja motionera mer, men saknar egen ork

¹ Sid. 187

² MUCF, Fokus 17:2 Etablering i arbets- och samhällslivet, 2017, s. 37

eller ekonomiska resurser, eller inte känner till någon träningsform som skulle fungera för dem.³ Möjligheten att delta i idrottssverige påverkas av ekonomi, stödinsatser, hjälpmedel, utbud, kunskap, mottagande av idrottsföreningar – för att bara nämna de som lyfts i rapporterna från de båda myndigheterna ovan.

Idrottsrörelsen är den största folkrörelsen i Sverige och det är viktigt att den kan erbjuda och genomföra positiva aktiviteter för personer med funktionsnedsättning. Idrotten slår också fast i sin egen strategi att den ska vara till för alla.

Idrotten har, som utredningen påpekar, de senare åren fattat en rad viktiga beslut om parasport och fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättningar. Utredningen nämner till exempel beslutet om "En handlingsplan för idrott för personer med funktionsnedsättning" som beslutades av Riksidrottsmötet 2017. Dock ska här framhållas att med denna handlingsplan så fattades beslutet att den ska genomföras i den mån ekonomin tillåter. Detta var en tydlig indikation på att idrotten då inte var redo att se på personer med funktionsnedsättning som en självklar del av ambitionen att nå "alla" med idrott.

Riksidrottsmötet 2019 fattade ett beslut om att ta fram förslag om ett en framtida organisation för ett kompetenscenter för fysisk aktivitet och idrott för personer med funktionsnedsättning. Detta arbete ska göras i samråd med Parasport Sverige.

Parasport Sverige menar att ett kompetenscenter för fysisk aktivitet och idrott på sikt skulle kunna vara en del av Riksidrottsförbundet, men att det kommer att ta tid innan Riksidrottsförbundet är moget uppgiften – och innan Parasport Sverige är moget att överlämna denna uppgift. Vi ser att Riksidrottsförbundet trots ett långt och ambitiöst arbete inte har nått så långt man kan önska gällande andra diskrimineringsgrunder som jämställdhet, icke-diskriminering, mångfald. Parasporten är den enda diskrimineringsgrunden som har en egen organisatorisk enhet inom idrottsrörelsen (i form av Parasport Sverige vilket är det enda specialidrottsförbundet bildat utifrån ett rättighetsperspektiv) och det ger en särställning som möjliggör ett mycket mer aktivt arbete än om frågan drivs inom ramen för Riksidrottsförbundet självt.

Parasport Sverige vill därför starkt framhålla att det på kort sikt är för tidigt att ge RF på egen hand den samlande rollen för utveckling, uppföljning och breddning av idrott och fysisk aktivitet för personer med funktionsnedsättning. Det är rimligt att denna roll ges i uppdrag till Parasport Sverige att driva i dialog med RF men med Parasport Sverige som huvudsaklig aktör. Detta i syfte att i en framtid när parasporten är stark och väl spridd inom hela den svenska idrotten överföra arbetet till Riksidrottsförbundet vilket i sin tur skulle stärka den svenska idrottspolitiska modellen.

Parasport Sverige noterar också att utredningen inte har varit i kontakt med Parasport Sverige under sitt arbete.

- Parasport Sverige bör vara den organisation som i det korta perspektivet får uppdraget att arbeta strategiskt och målinriktat för att skapa likvärdiga förutsättningar för

³ Myndigheten för delaktighet, 2017, s. 18

personer med funktionsnedsättning när det gäller fysisk aktivitet och idrottande. Detta uppdrag ska genomföras i nära dialog och samverkan med Riksidrottsförbundet.

- Inom ramen för detta uppdrag bör också ett särskilt uppdrag ges kring samordning kring idrott och folkhälsa i dialog med de av utredningen utpekade samordnande myndigheterna samt funktionshinderorganisationer.

En tvärssektoriell politik för fysisk aktivitet, idrott och folkhälsa

Under 2018 genomförde Parasport Sverige en studie med finansiering från Vinnova, med syfte att identifiera hinder och begränsningar för ett fysiskt aktivt liv i idrott för personer med funktionsnedsättning. Rapporten fokuserar därför på helheten för en persons möjlighet att välja ett aktivt liv i rörelse, allt från habilitering/rehabilitering/syncentral, färdtjänst, bemötande och kompetens, ekonomi, sysselsättning, familjens förutsättningar mm.

Resultaten valde vi att likställa med en hinderbana. För att ta sig igenom hinderbanan, och nå målet med ett fysiskt aktivt liv, behöver varje hinder överkommas. Vissa hinder är enkla att ta sig över medan andra är svåra. Beroende på vilka förutsättningar en person själv har tillsammans med vilket stöd man får, avgör hur utmanande hinderbanan blir. Att behöva gå igenom en hinderbana med många svåra och utmanande hinder blir uttröttande för individen, vilket gör att man kanske stannar upp i mitten, eller helt enkelt inte ens försöker ta sig igenom den alls. Det är i sig ointressant om en person tar sig över tio hinder eller två innan hen faller – man kommer inte fram. Alla hinder måste lösas för att vägen ska bli framkomlig.

Uppgiften för oss som samhälle, intresseorganisationer, myndigheter och andra relevanta aktörer, är att göra alla hinder i hinderbanan så små som möjligt eller helt obefintliga. För det krävs en samlad politik och en strukturerad uppföljning av arbetet. För att lyckas leverera en jämlik folkhälsa och lika inkludering i samhället för alla, oavsett funktionsförmåga, behöver vi ha förståelse för att de individer vi möter troligtvis står inför flera hinder samtidigt. Det är också viktigt att förstå att vi som aktörer som arbetar för och med personer med funktionsnedsättning troligtvis inte ser hela sammanhanget av hinder en individ kan stå inför. Det betyder att vi mest troligt inte kan förstå eller förenkla situationen för individen utan att först också se till andra hinder. För det krävs samordning och utrymme för individer och organisationer med tolkningsföreträde.

Följande kommentarer lämnar Parasport Sverige gällande de fyra områden som benämns för att nå det nationella målet:

Principen om universell utformning

Parasport Sverige stödjer utredningens tankar och förslag kring universell utformning. Det är dock angeläget att betona att det krävs mycket stora insatser för att dessa förslag ska förverkligas. Inom idrotten vet vi att anläggningar ofta byggs utifrån en lös tolkning av gällande regelverk istället för utifrån principen om allas rätt att delta. Här krävs stora utbildningsinsatser och tydlig uppföljning med konsekvenser om principen inte följs.

Under 2019-2020 driver Parasport Sverige ett projekt med finansiering från Vinnova och Riksidrottsförbundet där tillgängligheten av idrottsanläggningar runt om i landet ska inventeras. Det är vanligt förekommande att en anläggning kan ha god tillgänglighet utifrån en aspekt, men dålig utifrån en annan. Till exempel möter vi anläggningar där läktaren är rullstolsanpassad, men inte omklädningsrummen, eller att insatser gjorts för att underlätta för personer med rörelsenedsättning men inte för synnedsättning. Projektet vi driver görs därför från ett användarperspektiv, där varje individ själv ska kunna göra en uppskattning huruvida en anläggning är tillgänglig eller inte. I grunden handlar det om att se människan och inte funktionen i en individ. Projektet väntas resultera i systematiskt stöd till anläggningsägare att identifiera briser i sin tillgänglighet, utbilda gällande tillgängligt utformade lokaler, samt underlätta för individuella idrottare att uppskatta ifall anläggningen de vill besöka är tillgänglig eller inte för dem. Vi delar gärna med oss av resultaten från projektet.

Parasport Sverige uppmanar att dra nytta av den kompetens funktionshinderrörelsen besitter vid utformandet av samtliga byggnationer som görs i linje med principen om universell design.

- Tillgängliga idrottsanläggningar och lokaler måste finnas spridda geografiskt över hela landet för att säkerställa att alla ska ha nära till träning.
- Nya anläggningar som konstrueras ska vara tillgängliga, samt planeras i konsultation med representanter för parasporten. Det finns spetskompetens inom parasportens verksamheter som idag inte nyttjas till den grad som är möjligt.

Befintliga brister i tillgängligheten

Parasport Sverige delar den bild utredningen beskriver gällande den bristande tillgängligheten i flera aspekter i samhället. Att leva med en funktionsnedsättning i Sverige är att leva i ett samhälle som inte är konstruerat efter ens behov och möjligheter.

I Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) undersökning av anläggningar för kultur, idrott och fritid år 2014 rapporteras 7 000 anläggningar för idrott och fritid i Sverige.⁴ Ca 70 procent av de 7 000 anläggningarna ägs av kommuner. Undersökningen ser till

⁴ SKL, Anläggningar för kultur, idrott och fritid, 2014

flera olika idrotts- och fritidsanläggningar så som badhallar, bandyplaner, fotbollsplaner, friidrottsplatser, ishallar och ridhallar. Dock utesluts andra anläggningar ur undersökningen, till exempel gym, kampsportsanläggningar och anläggningar för yoga. Rapporten visar att antalet anläggningar för idrott och fritid varit på en relativt konstant nivå de senaste 25 åren trots en markant befolkningsökning, men att en tydlig kvalitativ utveckling sker av anläggningarna. Det pekar på att idrottsanläggningar sällan är nybyggnationer utan snarare vidareutveckling av befintliga hallar och lokaler.

Svenska Parasportförbundet och KONE har med hjälp av Sifo genomfört en undersökning om tillgänglighetsanpassning på 129 idrottsanläggningar runt om i Sverige. 29 procent av anläggningarna som tillfrågats i undersökningen får dagligen synpunkter på tillgängligheten från besökarna. Trots brister i tillgängligheten hos anläggningarna planerar 60 procent av de tillfrågade att *inte* göra någon förändring. En tredjedel av de svarande arbetar inte med någon form av styrdokument gällande tillgänglighet och anpassning alls.⁵ Att landets redan existerande anläggningar håller en sådan låg standard gällande tillgänglighet måste åtgärdas.

- Parasport Sverige vill se starkt skärpta krav på om- och tillbyggnationer på landets idrotts- och fritidsanläggningar för att tillgängliggöras för alla utövare och besökare.
- Anläggningsägare utan planerade eller genomförda handlingsplaner för att tillgängliggöra verksamheten ytterligare bör få ekonomiska sanktioner.
- Det krävs lika villkor i det stöd samhället ger i form av insatser och hjälpmedel för fritidsverksamhet oavsett var man bor i landet. Idag kan det skilja mycket från kommun till kommun eller mellan olika landsting eller regioner.

Individuella stöd och lösningar för individens självständighet

Parasport Sverige stödjer de skrivningar utredningen presenterar gällande behovet av att upprätta möjligheten till individuella stöd och lösningar. Vårt vittnesmål kring ämnet är centrerat kring ett individperspektiv, där vi vill exemplifiera hur motståndet till individuellt stöd kan se ut för personer med funktionsnedsättning.

Varje människa styrs av sin egen vilja, erfarenheter, utmaningar och möjligheter. Att leva med en funktionsnedsättning gör att man ibland blir fråntagen rätten att bli sedd som en hel människa, och istället anonymiseras och grupperas tillsammans med andra personer med funktionsnedsättning. När frågor som rör personer med funktionsnedsättning diskuteras ses sällan till gruppens heterogenitet. Det gäller både när lagar och regler formas som berör personer med funktionsnedsättning, men också för individen i möten med andra människor.

Vi ser tydligt att det även inom bland annat habilitering, rehabilitering och syncentraler finns en norm kring *god funktion*. En av intervjupersonerna som deltog i vår studie 2018 berättar om hur hen ville lära sig hantera sin rullstol bättre, men ständigt fick träna på att gå istället trots att hen aldrig skulle kunna förflytta sig gående några längre sträckor. Intervjupersonen här fick inte möjlighet att utveckla sin självständighet genom den

⁵ KONE & Svenska Parasportförbundet (2016) Tillgänglighetsundersökning 2016 – en undersökning om tillgänglighet i Sveriges idrottsanläggningar

rörelse bäst lämpad – sin rullstol, utan istället skulle lära sig gå så långt som möjligt. Avsaknaden av tro och tillit till individens självkänedom gör att de stöd som ges ofta kan bli ineffektiva, eller till och med kontraproduktiva. Vi ser att dessa stödinsatser allt mer går ifrån att inkludera individens önskemål kring hur man ska arbeta kring funktionsnedsättningen. Det kan till exempel handla om vilka områden som ska prioriteras och var fokus ska ligga för att individens ska uppnå så stor självständighet som möjligt.

Att se till individuellt stöd och lösningar för individens självständighet är alltså inte endast baserat på vilka regelverk som är rådande, utan även det bemötande och kompetens som finns bland förskrivare, hälso- och sjukvårdspersonal, kommuner och andra aktörer som bemöter personer med funktionsnedsättning i vardagen.

Parasport Sverige framhåller att det krävs en nationell grundläggande standard avseende service, hjälpmedel och andra insatser som syftar till att personer med funktionsnedsättning får ett fullvärdigt liv. Vi ser det som otillständigt att tillgång till idrottshjälpmedel är möjligt i en kommun men inte i en annan.

- Återför regleringarna om färdtjänst i Socialtjänstlagen istället för Trafiklagstiftningen för att säkerställa att hänsyn tas till behov och önskemål ur ett individperspektiv vid transporter, samt säkerställ att resenärer alltid har rätt att medta de idrottshjälpmedel och annan träningsutrustning som behövs till och från träningstillfället (så är inte fallet idag).
- Habiliterings- och rehabiliteringsplaner ska alltid utgå från ett individperspektiv där personers egen vilja och önskan sätts i centrum.
- Ämnet idrott och hälsa ska vara tillgängligt och anpassat för alla barn och unga med funktionsnedsättning för att få möjlighet att testa olika träningsformer, lära om kost och hälsa, samt ha möjlighet att genomgå en fullgjord utbildning med slutbetyg i ämnet.

Att förebygga och motverka diskriminering

Parasport Sverige uppskattar utredningens direkta formuleringar kring nolltolerans av diskriminering för personer med funktionsnedsättning. Parasport Sverige välkomnar också att perspektivet mänskliga rättigheter stärks.

Att känna sig trygg och välkommen i idrotts- och fritidslivet är grundläggande för att kunna utvecklas och känna lust att träna. För många är också träningen en form av fristad och chans att koppla bort andra bekymmer eller besvär i livet. Många av våra medlemmar möter dock mycket fördomar och okunskap både i och utanför föreningslivet. Våra målgrupper är överrepresenterade när det kommer till diskriminering, kränkningar och övergrepp. Genom ökad kunskap och förståelse kan fler välkomnas, utvecklas och ha roligt i föreningslivet. För oss är det avgörande att samhället i stort och samtliga intressenter därkring arbetar aktivt för att motverka all form av diskriminering.

I Folkhälsomyndighetens undersökning från 2016 uppgav 57 procent av Sveriges kommuner att de inkluderade personer med funktionsnedsättning i planeringen av det

ordinarie folkhälsoarbetet. Närmre 30 procent av kommunerna uppgav att personer med funktionsnedsättning inte är specifikt omnämnda, och 14 procent av de svarande kommunerna saknade helt planering av folkhälsoarbetet.⁶ Personer med intellektuell funktionsnedsättning blir därtill ofta lidande av bristande kunskap bland vårdpersonal vilket leder till inkorrekta diagnoser och felbehandling.⁷ Grundläggande kunskaper kring personer med intellektuell funktionsnedsättnings behov och förutsättningar saknas i den svenska sjukvården, där till exempel läkare inte får lära sig om gruppen under allmänläkarutbildningen.

I relation till detta svarade 48 procent av respondenterna i Myndigheten för delaktighets enkät till personer med funktionsnedsättning att de känt sig diskriminerade i kontakten med vården,⁸ vilket sedan lett till att vissa valt att avstå från att söka vård helt, trots fysiska eller psykiska besvär, för att slippa fler negativa möten.⁹ Propositionen för folkhälsopolitiken lyfter speciellt vikten av att hela befolkningen, inklusive människor med funktionsnedsättning, "ska ha möjlighet att få en korrekt och saklig hälsoinformation",¹⁰ och att ett rådande problem är att hälsoinformation inte kommuniceras på rätt sätt eller till rätt personer, då informationen främst når de som redan är gynnade och i kontakt med vården.¹¹

Den kunskapslucka som identifierats inom vården behöver fyllas, både för att personalen ska känna till de behov och förutsättningar som gäller specifikt för personer med funktionsnedsättning men också för att främja gott bemötande, där de som väl söker sig till sjukvården inte ska behöva bli diskriminerade eller felbehandlade.

- Parasport Sverige vill se att regioner och kommuner ska ha ett kriterium om handlingsplaner för att förebygga och hantera kränkningar, diskriminering och övergrepp vid hantering av bidragsansökningar från föreningar och förbund.
- Tydliga och mätbara krav på skolor, särskolor, habiliteringscentraler, syncentraler och andra offentliga finansierade institutioner att samverka med den föreningsdrivna paraidrotten.
- Alla kommuner ska inkludera personer med funktionsnedsättning i planeringen av det ordinarie folkhälsoarbetet.
- All vårdpersonal ska ges grundläggande kunskap om olika former av funktionsnedsättningar.
- Inkludera personer med olika typer av funktionsnedsättningar i samtliga folkhälsoundersökningar där befolkningen i helhet undersöks.
- Avsätta medel för avgränsade undersökningar av personer med intellektuell funktionsnedsättnings hälsa.
- Den som förvärvrar en funktionsnedsättning och är aktiv i yrkeslivet eller är student bör erbjudas stöd från arbetsplatsen/lärosätet för att säkerställa fysisk aktivitet.

⁶ Folkhälsomyndigheten, 2016

⁷ Myndigheten för delaktighet, 2017

⁸ Ibid, s. 6

⁹ Ibid s. 8

¹⁰ Prop 2002/03:35, s. 96

¹¹ Ibid, s. 97

Ytterligare kommentar gällande folkhälsa

Folkhälsopolitiken i Sverige utgår från det övergripande målet om samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Ett av delmålen är att öka den fysiska aktivitetsnivån,¹² där personer med funktionsnedsättning nämns som en specifik grupp som aktivt ska erbjudas möjligheten till motion och träning.¹³ Ökad fysisk aktivitet beskrivs som ett verktyg för förbättrad fysisk förmåga, förebyggande av sjukdom, samt ett ökat psykiskt välbefinnande.¹⁴

Personer med funktionsnedsättningar har synliggjorts i en mängd olika studier som en grupp med sämre hälsa, med sämre förutsättningar för hälsa, jämfört med övriga befolkningen. Folkhälsomyndighetens slutredovisning av uppföljningsarbetet kring livsvillkor, levnadsvanor och hälsa hos personer med funktionsnedsättning beskriver till viss del en positiv utveckling för målgruppens hälsostatus, men fastställer att gruppen genomgående har sämre förutsättningar för att uppnå god hälsa i jämförelse med övriga befolkningen.¹⁵ I en enkätundersökning från Myndigheten för delaktighet till personer med funktionsnedsättning uppger en tredjedel av alla svarande att de har dålig hälsa.¹⁶ Enkäten är utformad för att vara lättillgänglig och lätt att förstå, och riktar sig till alla med någon typ av funktionsnedsättning som är över 16 år gamla. Enkäten redovisar inte vilka typer av funktionsnedsättning respondenterna har och kan därför heller inte skilja på respondenter med intellektuell funktionsnedsättning mot övriga respondenter.

En god folkhälsa medför flera positiva effekter, så som minskad dödlighet i hjärt- och kärlsjukdomar och en ökad medellivslängd i befolkningen.¹⁷ Även om såväl forskning, datainsamling och fokusstudier sviker att undersöka personer med funktionsnedsättning generellt är gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning än mer åsidosatt.

Vi vet dock att även om gruppen 'personer med intellektuell funktionsnedsättning' inte är homogen finns det vissa faktorer som är gemensamma¹⁸. Gruppen har till exempel ökad risk för ohälsa och låg fysisk aktivitet, samt att de oftare drabbas av bland annat hjärt- och kärlsjukdomar, typ 2-diabetes, övervikt, högt blodtryck, motoriska problem och depression. Samtliga av dessa problem går att förebygga helt eller delvis med hjälp av fysisk aktivitet, vilket åsyftar att det troligt finns stora hälsovinster i att möjliggöra ökad fysisk aktivitet för personer med intellektuell funktionsnedsättning.¹⁹ Även propositionen för folkhälsopolitiken fastställer effekten motion har i att förebygga och motverka till exempel övervikt, högt blodtryck och höga blodsockervärden. Personer med funktionsnedsättning lyfts också här fram som en grupp som kan få stora hälsovinster av en lyckad folkhälsopolitik.

¹² prop. 2002/03:35, Mål för folkhälsan, s. 24

¹³ Ibid, s. 78

¹⁴ Ibid s. 37

¹⁵ Folkhälsomyndigheten, *Slutrapportering av regeringsuppdrag inom ramen för "En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011-2016"*, 2016, s. 8

¹⁶ Myndigheten för delaktighet, *Rivkraft 18 – hälsa, kost och fysisk aktivitet*, 2017, s. 6

¹⁷ Folkhälsomyndigheten, 2016

¹⁸ Blomqvist, S. & Rehn, B., 2015, s. 27

¹⁹ Ibid, s. 26

Parasport Sverige menar att det måste finnas en mycket tydligare koppling mellan idrottsrörelsen och offentliga aktörer för att förbättra folkhälsan genom fysisk aktivitet.

Att se och agera för de hälsovinster som kommer med regelbunden fysisk aktivitet skapar större självständighet och frihet för individen. Genom att tidigt skapa goda vanor av regelbunden rörelse och fysisk aktivitet, blir det lättare att vidmakthålls dessa vanor över tid. Om samhällets stödinsatser begränsar möjligheten till idrottande blir det svårt för den enskilda individen att själv skapa de förutsättningar man behöver. Kunskap om vikten och vinsten av fysisk aktivitet måste ingå i stödinsatsernas arbete.

Samarbetet mellan de olika funktionerna inom kommun och landsting är ofta mycket bristande. Det faller då på individen själv, eller familjen, att föra kontakten med samtliga aktörer. Genom att samordna de insatser som ges kan arbetet bli effektivare och resultatet starkare. En satsning som initialt kan kännas kostsam blir senare en investering.

Parasport Sverige delar utredningens ambition att skapa ett styr- och uppföljningssystem som ger förutsättningar för riksdag och regering att driva utvecklingen mot att funktionshinderpolitikens mål nås och att rättigheter för personer med funktionsnedsättning förverkligas. Parasport Sverige vill betona att detta till sin natur är ett tvärsektorielt arbete och att statens och det offentliga förmåga att arbeta tvärsektorielt är begränsad. Våra insatser påverkar varandra, vilket är en grundförståelse samtliga aktörer behöver besitta för att skapa verklig förståelse för hur personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till ett samhälle på lika villkor som övriga befolkningen.

Parasport Sverige har tillsammans med region Jämtland Härjedalen, kommunerna i Jämtlands län och Mittuniversitetet skapat ett eget nätverk för tvärsektorielt arbete för att stärka folkhälsan bland personer med intellektuell funktionsnedsättning. Tillsammans har vi presenterat ett förslag för regeringen i hur vi gemensamt kan arbeta för att skapa bättre förutsättningar för god hälsa hos målgruppen. Vi ser tydliga kopplingar mellan våra respektive verksamheter och hur de påverkar varandra. Satsningen kommer ge oss möjlighet att finna nya former för folkhälsoarbetet, och kunna bidra till att skapa en god, jämlik folkhälsa för alla i Sverige, oavsett funktionsförmåga.

Vi ser fram emot att fortsätta arbetet tillsammans med regeringen för att finna nya sätt att skapa fler förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att nå aktiva och självständiga liv.

Kontakt

Johan Strid
Generalsekreterare
johan.strid@parasport.se
08-699 62 73

Alice Bergholtz
Projektkoordinator
alice.bergholtz@parasport.se
08-699 62 96